

Matja ar peesuhitichanu par past:	
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.	
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 40 kap.	
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu 1 rbl. 20 kap.	
Ar Peelikumu: par 1/4 gadu 1 rbl. 10 kap.	
Ar Peelikumu: par 1/8 gadu 1 rbl. 5 kap.	
Matja bej peesuhitichanas Rigā:	
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.	
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 40 kap.	
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu 1 rbl. 20 kap.	
Ar Peelikumu: par 1/4 gadu 1 rbl. 10 kap.	
Ar Peelikumu: par 1/8 gadu 1 rbl. 5 kap.	

Mahjas Weefis.

Mahjas Weefis teel isdods festbeenam no vlt. 8 faplot.

Matja par flubinaschanu: par weenas slejas smalku rakstu (Pettirinu), jeb to weetu, to tahda rinda eenem, matja 8 kap.

Redaktija un effpedijija Rigā, Ernst Plate's grammatu- un bishchudrutatawā un burto-lectuow pēe Petera basnigas.

36. gada-gahjums. — Mahjas Weefis isnašh weenreis pa nedeku.

No 3.

Sestdeen, 19. janwari.

1891.

Mahjas Weefis ar Peelikumu war pastelēt un fludinajums nodēt Rigā, manā drufatawā un Latweeschu grammatu pahrdotawā pēe Petera basnigas. Bej tam Mahjas Weefis war wehl postelēt bej daudj peenemichanas weetām Peterburgas un Selgamas Ahrigā, wehl jidās pilsehtās, tā: **Sehtio:** B. Peterfon un Grahsforn lgu pahrdotawās; **Waltā:** M. Kuboff un Baulin lgu grammatu pahrdotawās; **Walmeerā:** G. G. Trey un dehta lgu gram. pahrdotawā; **Mulene:** S. Allfne lgu gram. pahrdotawā; **Landonā:** pēe gram. seheja Karl Grubfin lga; **Zaunelgawā:** A. Schimab lga gram. pahrdotawā; **Wils eelā:** S. Allman un Jaeger lgu gram. pahrdotawās; **Wauftā:** Wedmann lga gram. pahrdotawā; **Rudigā:** Westhorn lga grammatu pahrdotawā; **Taisās:** S. Low lga grammatu pahrdotawā un biblotekā un Wolontschewski lga grammatu pahrdotawā. Tad wehl „Mahjas Weefis“ war apstellet pēe saweem zeen. drausēs mahjitajem, skolotajem un pagasta shtibwreem, kuras mihtli luhdu, tahdas apstelleschanas laipni peenem.

Bar jinu.

Teem zeen. lastajem, kas gribetu „Mahjas Weefis“ us scho 1891. gadu apstellet, te sinojam, ka tahdus apstelleschums labprahst peenemam. — Matjās ar peesuhitichanu par pastu: **ar Peelikumu** par gadu 2 rbl. 75 kap., **bej Peelikuma** 2 rbl.; **ar Peelikumu** par pusgadu 1 rbl. 40 kap., **bej Peelikuma** 1 rbl. — Kas tepat Rigā sawu lapu grib sawem, teem matjās **ar Peelikumu** par gadu 1 rbl. 75 kap., **bej Peelikuma** 1 rbl.; **ar Peelikumu** par pusgadu 90 kap., **bej Peelikuma** 55 kap. — Awischu apstelleschanas un sawemichanas-weetas paleel tahs paščas, tā lihds schim.

Ernst Plate's, „Mahjas Weefis“ ihpafschneel un ihdewejs.
Dr. phil. Arnold Plate's, atbildeschais redaktors.

Darbs ir wefelibas kopejs. Darbs ir tikumibas awots.

Kad Deems zilweku radija, tad winsch to eelika paradises dahra un us to sazija: „Aptop un apfargā to dahrsu!“ Tā redsam, ka Deems nolizis, zilwekam strahdat. Ari pehz zilweku grehtōds trischanas Deems teiza: „Ar sweedreem waigā tew buhs sawu maifi ehst.“ Ari sche ir Deema noliktums, strahdat; bet maj to, kas pehz ta turas.

Kā jaw wirsrahta redsejam, darbs ir, kas muhsu wefelibu uftura; jo zaur darbu spehginajam meesas spehlu. Zaur darbu isangam ihsti spigti un wefeli. Kad efam labi isstrahdajusches, tad atkal labi gribas ehst. Ehstgriba parahda, ka zilweks wefels. Kapehz gan semtopji un ziti darba strahdneeki wefeligati, nekā pilsehtneeki un dafchi ziti, kwei sawus darbus isdara istabā? Tapehz, ka semneeks, arweenu flaidro gaisu dauidibams un sawu gruhito, smago darbu strahdadams, ir meefigi pilnigati atihstijees, nekā tahdi, kwei maj ar meesas spehkeem strahda, bet wairak ar garu un pee ta wehl sehsh deenu no deenas istabā.

Ja nu strahdajot muhsu wefeliba ufturas, tad ari wajadsetu strahdat. Bet darbs nawa muhsu mihtlulis. Rahda sinā tad mehš waretu tapt pēe darba

pabudinati? Kad ari tad strahdajam, ja mums darbs netihlas, waj kad mums tik tihtas.

Dafchi laudis mehš arweenu nepatichamu darbu pataupit un tad it pēe ta kertes, kad patihtamalee darbi jaw padariti. Tas ir pawisam nepareisi. Kad mums nebija no pat eesahkuma pēe tahda darba patichanas, kur tad ta nu tad rasees, kad zilweks gurdens un peekufas? Pēe nepatichlama darba padarichanas wajaga buht jauneem spehkeem un siingram apnehmumam, jo no tahda darba, tatschu nahf reisa, newar isbehgt un ar pazeeibu tas japadara. Nepatichams darbs, jo ilgati tas paleel nedarits, jo arween smagaks, grehtōds tas mums isleelas un kad to deenu no deenas pametam, tad beigās to tatschu nepadaram un tā zaur to paschi sew toti laitejam. Un kas sawu peenahkumu naw peepidijis, tam nekad naw weegla firds, tas nejuht nekad ihsti preekus. Ja nu mehš tā, ka sche peemines, puhletos, tad darbs nebuht atbaidofchs, bet patichams un darbs koptu muhsu wefelibu. Ko gan zaur darbu wehl panahkam? Tikumibu! Darbs ir labs lihdselis, aturetees no nelabām eerafcham, tā: no sahdsibas, krahpschanas un zitas tahdas mantas eelahroschanas. Gruhti, fuhri puhlepees newaram tik labi domat us ziam leetam, nekā bej darba dshwojot un zaur to isfargajamees no kaunām domam, kuras muhs war no greest un nowest us nezeleem.

„Tagad gruhti laiki“, tā dshw wifās malās fuh dšamees. Kaws fuhdsas par gruhtem laiteem, par schauru pahritlu. Bet, zaur ko gan schahda fuhdsiba pa leelakai datai zehlfusees? Gan teescham teefa, ka laiki pahrwehtusches, ka zilwekam wajaga tagad daudj, daudj wairak finat, nekā winds wezds laifōs, tad tomehre dascha laba fuhdsiba zehlfusees tik zaur to, ka zilweki palihuschu kuhri, wairs strahdat negribedami. Puischu, meitas negrib wares pēe saimneekem lihgt, dodas us pilsehtu, zeredami tur wairak pelmit un weeglaku dshwi atrast. Dafchi turpretim, ismehginajuschu pilsehtā dshwi, kaut gan tur daschreil weeglats darbs, nekā us semem, un atraduschu, ka newar tā dshwot un isht, tā us semem, nahf atkal atpafak. Bet zits turpretim nebara wis tā. Tas saka: „Kad pilsehtā newareju isht, tad zitur netil neistichu.“ Darbu nemekledams, kur to atrastu, waj par lehtaku mafku newishchodams strahdat, fahf

fu, sjetees par fliteem laiteem. Waj tā notiktos, kad zilweki strahdatu un puhletos? Nekad ari ne! Jo redsam, ka darbigi zilweki wairak pahrituschu, nekā tahdi, kas grib pahritit no zita sweedreem. Lai gan ari tahds zilweks, kas publejas un strahda, nelahdu leu mantu nesafrahj, tomehr tam naw jaest pēe ziti tapinat. Un kad sawa pahritka, tad maj ko war wairak wehletees.

Au, tad zignifimees muhsu wirsrahta wahrdus eestantot zaur to, ka tikuschu strahdajam, tad nekritis tik daudj simandōs grehku walgōds. Zilweks islutinajās ahri, bet eeradumu gruhti atmeest. V. M.

Wehstule no Jaun-Weebalgas.

Schoreis, mihto „Mahjas Weefis“, Temim stahstischu ko no Jaun-Weebalgas. Sinams, ka nu wifš gan nebuhs spihdoschs un labs un ne ari nelabs un nopekams. Paruna teiz: „Kratam sawas wainas un lahumi.“ Zigahjuscha gadā pēe mums bij puslihds laba rascha. No rubsem eestulam 5. un 6. graudu, no meeschem 6. un 7. graudu, no aksam 7. un 8. graudu, tā ka kleftis pēe mums schogad walda wehtiba. Kartupeli bij wahji noauguschu ihsti stiprā un dumbrā semē, tā ka no daudseem dshw, ka nah-loscham gadam sehklas truhfshot. Sahle bij brangi noauguschu un ari seens tita labā laika sawahstis. Ar ahholinu — lai gan to maj sehjam, — warejam wera buht, tā ka schogad baribas lopineem netruhts. R. Schamu beidsam tā ap Mahrtineem. Kulamas machinas maj pēe mums atrodās — tikai sehčas un tahs paščas tik ar sirgu spehlu dšenamas. Tapehz teel kulis pa wezam ar „spiguli“. Wafaraju gan pa leelakai datai bersch ar „bluki“ un min ar sirgeem, ka nu kratam peedaba telpas to attauj. Dafchi semtopji sche nopuhlejas wairak ar lopkopibu un tapehz linu weetā sehj ahholinu un mihts un tik daudj linu, zil preekch pašchu istichanas waja-dšigs. Wini teiz, ka linus nesehjt efot diwejadōs labums: 1) seme tik daudj nekeefot noliesinata un 2) wairak warot eenem. Bet tahdu pēe mums ir maj; leelaka data nodarbojas ar linu audsinaschanu. Dafchi semtopji sehj sche tā sawtos „milschu burlanus“ (Mieser-Burknen). No weenas zetordatas puhreetas tee isdodot 150 puhru. Burkani ir koti eeteizama bariba pēe lopkopi-bas. Wineem ir wairak zutura datu nekā kartu-

pekem un tapehz peens ir tumaks (frehjumotaks) un sweests flaitaks un garfchigaks. Schee burkani mihto weeglu, labi koptu un dšiki artu semi. Zaug tā no 2 pehdi garumā un no 5—6 zoli ref-numā. Semi apstrahdajam pa leelakai datai ar tehru tehwa arku un ezeschu. Maj wehl ir tahdu, lai gan derigati buhtu, kad ar ahsejmu arkeem un ezeschu sawu semi apstrahdatu. Mahfkligi meh- sli ari maj sche teel leetoti, tik reji kahds, kas leeto sche pat maktos kaulu mihtus. Dahrskopiba sche atrodās us semala patahpeena. Maj jo maj atrodās tahdu, kas ar scho teizamo noluhfu nodar-botos. Peebaldseefchi laikam negrib pahrelejinatas, zil daudj atmet labi koptis dahrs. Tas pats satams par bishkopibu. No nepineem peezhims saimne-keem, nesinu, waj desmit atradisees, kas ar scho no-darbojas. — Drehtju pagatawofchanas sinā Peebaldseni gan, domaju, atradisees us augstala pa-lahpeena, tā zitas kaiminu walstis. Jaunekli un jaunawas zenschas sche tik us to, lai waretu weens otru un weena otru pahrspeet pašchu darinatōds swahrdōs, kleftis, dehdōs, wilainēs, latatōds u. t. t. Tapehz ari aitkopi ba sche atrodās us labata patahpeena. Ne-weena gahjeja seewa waj seltene negrib zitati ar saimneeku lihgt, kamehr kaimneeks apofas tai pahra „aitinu“ turet. — Gahjeju aigas schogad bij pus-lihds semas. Spehzigam puifim no Jurgeem lihds Mahrtineem dewa tā lihds 50 rbl., meitai tā ap 20 rbl. Gada puifim tā ap 70 rbl. un kahdus pee-devus, meitai us gada tā ap 20 rbl. naidās, 2 aitas turet, pusotra poda labu drehtju linu, pahru sahba, 3 pahrus pastalu un wehl kahdas peedewas, tā: spepes, strodera schuwumu u. t. t. — Ka Peebaldseefchi leeli tirgotaji, to peerahda tas, ka wini katrā Widsemes un pa datai kursees un Zgaunu semes tirgōds atrodami. Wini leelata tirgofchanas noteel ar aitam, no kurām tee pa datai kauj un tad isfchahwetu gatu pahrdod, — zitas atkal dshwas teel nojahittas us pilsehtu. Tas pats noteel ar leel-lopeem. Bej ta wini pehrt un pahrdod sirgus, tel-ahdas, aitu un leellou ahdas. No pašcha isstrah-dajumeem wini iswada pa tirgeem: ratiuns, krehstus, aufchamās kemes, karotes, zibas, debinatūs mahla trautus, isgehretas lopu, sirgu, telu un aitu ahdas un ari audeklus. Zhti ar audekleem Peebaldseefchi tirgojas tahlu jo tahlu. Wini brauz pat us Somiju

Dafchadi raksti.

Par masgafchonos un winas spehju.
Pec profesora Bernsteina — K. S.

III.

Uhdens dabifla ihpafschiba ir tanis weetas, kuras mehš pagahjuscha nodakā gaisu apluhfojam un ari zitas pawisam zitada.

Gaisu par feni ir saufs. Winafch usnem tamdeht flapjumu, t. i. uhdensains schlidrums isgaraino, ja winu gaisā isleel. Gaisu usnem uhdeni kreetinā mehra, bet uhdens gaisu maf. Uhdenam turpreti ir ta ih-pafschiba, leelu datu zeetu weelu, ar kuzām winafch nahf sadurschanā, islawstet un sawauttees.

Ja sawfā laika schlihw ar drufku uhdema isleel brihwā gaisā, tad drihfi atradis, ka uhdens aifween masinajās un beidsot gluschu pasuhd. Sadshiwē fata, ka uhdens efot islawstis, kamehr pateefiba uhdens ir islawkitojis. Winafch ir maf pa masam pahrewehrees par twaifu un saweenojees ar gaisu, kusch pahre schlihw atrodās un lidinās lihds ar pehdejo aplahri. Tā tad uhdens ir tapis gaisa wihfigs.

Bej tā tad ir, ja uhdeni ir bijis kas islawstis? Kas ar to noteel, kad drufku zuluwa jeb fahls uhdema us schlihw gaisā isleel? Waj tad ari zulturs un fahls lidinās lihds pa gaisu? Tas pawisam nenoteel. Zaur ismehginajumeem war pahrelejinates, ka zulturs, fahls un tapat wifās zitas islawstas weelas paleel us schlihw atpafak un ir tā maji krestalini redjami.

Tā tad redsam, ka uhdens daudj zeetas weelas islawse un sawauzās, bet gaisu turpreti sadala uhdeni twaifā un islawstas zeetas weelas sawā agrakajā sahahwā.

Uf daudj weelu istichanas uhdenti, uhdens fadalischanas un zeeto weelu atpafak palifichanas zaur gaisa darbsibu, shtejas leela dafa dabas darbības, tiklab apdshwotā, tā ari ne-apdshwotā pafaulē. Tā tad mehginasim wehl uhdens un gaisa dafchadibas tuwaki apluhfot.

Kā redsejam, tad gaisu ir koti shtis siltuma waditajs, tas ir: winsch usnem siltumu gauschi lehnām un tapat ari lehnām wada tahlak. Ar uhdenti tas ir zitadi. Uhdens, fahlsidshinot ar zitam weelam, tā metaleem, ir arweenu wehl shtis siltuma waditajs. Peemehram war garu stobrinu ar uhdenti shtipi pahre spierta lampinu turet, tā ka uhdens stobrina wirsgalā wahrās, kamehr apafschaja stobrina datā uhdens wehl maf ir fahlis. Ja uhdens buhtu labas siltuma waditajs, tad tas buhtu wispahri weenadā karstumā. Weenigi fahlsidshinot ar gaisu, ir uhdens stipes siltuma waditajs. Moka ahtraki fahst authtā uhdenti, nekā sawfā authtā gaisā un karhtā uhdenti nobuhst, bej ka gaisā tahdā pašchā karstumā daudj ko manitu.

Zil teela starpiba, peerahda itdeensichke peehsh-wojumi. Kad gaisu ir peezpadmit grahdas shtis un sawfš, tad mehš waram istabā, kur schahds atrodas, gluschu patichkami ufturetees. Uhdenim turpreti buhtu jabuht diweis til siltam. Kad mehš peezpadmit grahdu shtis uhdenti waj nu apgehruiches, jeb ari kalli kahdas peezpadmit minutēs ufturetos, tad laifam gan wifš sobi, tā pafitawas no autstuma klabetu.

Gribam wehl kahdu isfchiribu stary uhdenti un gaisu aprahdit, lai gan jaw no eesahkuma japeebild, ka tas wehl naw finisti pamatigi nodibinats.

Gaisu sawfā stahwofli ir pahrak shtis elektrizitates waditajs. Lai gan wehl pamatigi un drofchi elek-trizitates darbofchonos muhsu kermeni newar ap-gahwoi, shtimejotees us wefelibas stahwofli, tad to-

mehre Diboa — Reimonda spojchee pehtijumi aprah-dijuschu, ka elektrizitate muhsu kermeni leelu lomu is-pilda. Tahlak ir sinams, ka muhsu ahda sawfā stah-wofli elektrizitati shtiti wada un pa datai kermeni attura. — Turpreti uhdens ir sewischli labs elektri-zitates waditajs un kad muhsu kermens ir mitres, tad ir ari elektrizitatei brijhws zefsch.

Kahda spehja jeb panahkumi masgajotees, ihpafchi wajejā uhdenti, to wehl newar no tagadeja finibu patahpeena ar drofchibu teikt. — Tā tad redsam, ka uhdens ir pawisam zita leeta nekā gaisu.

Tā ka muhsu ahda ir ihsti galwenakā leeta pēe masgafchanas, tad apstafistim ari winas dabiflo buhtni nahfoshchās rindinās.

Ahda ir meesas segs un robeschas stary pasauli un eeschejo koti apbrihnojamo dshwibas fabriku. Belsch no eeschas us ahru ir gluschu waka, bet no ahtras us eeschu jaw daudj masaki pēe-eetams. Lai ar ahdu drufku wairak eepafstos, tad apluhfoshim winu tuwak.

Zilweka ahda wastahw no trim gluschu sawadām kahrtam. Wirsejai kahrtai, kuru mehš us kermena redsam, naw neds afinu, neds ari nerwu. Tapehz wina ir ari bej juschanas un afinim. No schihs wirsahdas war kreetinus gabalus nogreest jeb notof, bej ka tas sahpetu. Wina wastahwigi noletojas jeb ari noberejas un pahrak ahtri atjaunojas. Kad no schihs ahdas, peemehram no plauktas, ar hafu nafi nogreest, tad, ja winu stingri steptu pret gaismu, tur war gluschu flaidri koti daudj masu zauruminu eewehot. Tee ir sweedu zaurumini, kuru usdewumu tuhtit tuwak apstafistim.

Apafsch schihs wirsejas ahdas kahrtinas atrodas otra, kura ir zaur zaurim ar nerweem un afinu dshistkam pahripibita. Kad peemehram kahdreif

shtibu nodrahfch, tad reds apafschā spihdoschu, afinim bagatu un pahrak juhtigu ahdu, kura tomehr meafino un ari neshah, ja to tikai no auksta gaisa farga. Schini ahdas kahrtinā atrodās ari wifās spalwu sahnties, kuras tamdeht islawjot fahp. Ari schini ahdas kahrtinā atrodas minete zaurumini, jo sweedru awots ir apafsch schihs.

Apafsch schihs otrās ahdas kahrtinas atrodās treschā kahrtā (apafschahda), kura atrodās wifās sweedu kanalischu sahnties jeb fahkumi. Schihs ir sawadi wihiti, kamolu wihfigi puhstlichu, kwei stipri paleelinati tā sarnas islawstas. Pehdejee atrodās tautōs, kuru usdewums ir, to uhdenti, kas kopā ar afinim wineem garam tel, eesuhit un pa mineteem sweedu zaurumineem islawidit ahtrā. Lihds ar scho uhdenti top ari wehl daschās zitas pēe sweedreem pee-derofchas weelas lihds islawditas, par kuzām sche titai peebidifim, ka winu ilgata palifichana kermeni, pehz leetofchanas, ir pawisam kaitiga.

Pawisam naw majadšigs, lai sweedri taptu pilem no kermena islawditi Uhdas sewischs usdewums ir, ka wina wastahwigi islawito isleotōds weelas, gahfei jeb twaikam lihdsigi, pat tad, kad mehš meerigi us-turamees. Schi istlawitojofcha sweedru islawdichana ir no daudj leelaka swara, nekā ta, kas pat pilem us muhsu meesas parahdās, jo ja pimeja nenoteel, tad iszelas shtibas, pat nahwe, tā to mehš zaur mahfkligeem lafa pahreseguma mehginajumeem redjam. Turpreti war samehr ar pimejo nedelam gluschu brangi ufturetes, bej ka buhtu ihsti fwhidōs.

Ahdas darbibu wehl tuwak neapluhfofin, tik ai peemetinashim wehl kahdus wahrdus.

Koti swarigi ir, kad mehš ahdu turam wastahwigi tihru, lai tiklab twaifā: tā ari uhdenineem sweed-veem buhtu brijhws zefsch. — Drajā ahdas kahrtā,

un apzeemo ari tuvejās Gēfch-Kreemijas gubernaas, kā: Pleskavas, Peterburgas, Vilnas, Smolenskas un citas.

Vihds ar beeso sneega kastru laudis pee mums ir tapušchi rofagā, war redst wairaf wisinotees, ka agraf, gan tulkšā, gan ar wejumu. Semtopji, redsedami labo zeta laiku, nepeemirvi ari apzeemot wezo Nigas pili — it rofagi kaunj wejumds un omuligi ischabolodami turpina gaitu. Tik weenigā sčehloschānās dširdama, ka: „Nigas lūngi“ maf makšajot par no wineem eewesteem raschojumeem. Puhrs meeschu pee mums mafsā 1 rbl. 80 kap., 1 rbl. 50 kap. un ari tikai 1 rbl. Wineem ari ir toti semas zenas. Tas pats sakams par ziteem raschojumeem. Semtopim dešgan tagad to aif auzim kafitees, ka lai prot zauri tift. — Peebaldfeschi, pamanijuschi walgaku laiku, jo rofagi kahsojas. Kafsas dšer wešelu nebeku. Kafsas kashu rihšotajs pats drushwe „alutinu“. Un sčai sinā Peebaldfeschi ištii meistari. No meescha un apina mini mahš salbu jo salbu „alutinu“ isgatawot. Kafsās deets teef maf, bet to teefu wairaf rotafots. Aci apšedafschānās noteef. Kafsneeki apšed panahšneekus un panahšneeki kafsneekus. Kafsas sešdeena kafsas un beidfas treschdeena waj zeturdēna. — Peebalga jo bagati ir apweštita skolam. Peebalga atrobas 4 pagastu skolas un weena draudfes skola. Katrā skolā strahda divi skolotaji. Trihs pagasta skolotaji ir nelatka Alpes tehwa audšeni. Zeturtais, Zerin kgs, ir effernis no bijuschā Wallas pag. skolotaju seminara un ir bes ta wehl sawas simbas paplaschinajis Kuldigas krona seminara skolotaju kursā. Latweeschu tantai Zerin kgs ir jaw labi wafšhams, piemafchrt kā dšejneeks un otklafrit kō koncertists, kas ar jawu jautku un dubultu kwartetu apzeleojis neween Wifsemi, bet ari Somiju un Zgauniju. Ar draudfes skolu pee mums stahju behdigi. Wezaki labprahrt sčubta sawus beymus kaiminu draudfes skolās, nekā sawejā. Audšenu stahis sneedās til lishd 12. Dšedafschānas beedribas toklei nu ir pehdejā sčihga pahtruhstufē. Zerbibu gan likam uf jauno preefchneezibu — bet wolti bijam zerejuschi. Partijas gars, kas sčē peemahjoja — labo bihgli ir nomahzjis. — Sčheenes ahršts Dr. Lihbeet kgs, kas tahju jo tahju pahšhams kā iweizigis dšedinatajs — ir atzeizes. Gemefls ir tas, ka Jaun-Peebalga neimafkā wina wairafgabigu algu, kas sneedās tuhstofchods. Zaur sčō nu ištii mafurigeem leefs postis. — Aci zaur ugunsgrehtem ešam isgabjuschā gadā jo bahgri peemellei, tā ka sčheenes sawstapigai uguns apdrošchinafschānas beedribai bij leeli saudejumi. — Bil pahdrofchi firgu jagti pee mums rihšojas, peerahda sefofschais atgadijums. Triju lūngu deenā, 6. janw. sč. g., sčhejeenes Strupinu mahjas gruntneekam Wibas kgam, pa spredika laiku, kamehr pats bahziz, isšaga firgu if neaifšlehtas bahzizis troga stedeles. Kafsas Peebaldfens, kas ari stedele tai briedi gadjees, jautajis braujejam, kur sčhis pa spredika laiku drantšot? Uf tš saglis atzeizes, ka sčhim lishd bodei esot ja brauz. Saudejumi lishd ar aifšhju tā ap 120 rbl. Wehlat, kā israhdijses, saglis bijis Kanzenetis. — Tik daudš sčoreif no Jaun-Peebalgas. Erksšis.

No eefschjemes.

a) Original: sinojumi.

No Tibnuschcem. 6. janwari weetejā dšeed. beedriba notureja pilnu gada kapulji, kur tad uf jaunu eewehleja par preefchneeku — M. Kurtau, par wina weeteeku — M. Dukatu, rakšimee — M. Strauchu, wina weeteeku — B. Sprogi, kafeeri — A. Eltermani, wina weeteeku — A.

Jauns „isgudrojums“.

Jauni isgudrojumi ar katru deenu wairojas; ko sčhodeen tureja par ne-eespehjamu, tas rihstu jaw israhdas neeta leeta.

Zeen. „Mahjas Weesa“ lasitajeem jaw par dafchu labu jaunu isgudrojumu sinots, kadeht, domaju, ari sefofschais „isgudrojums“ saglas wispahrigu eewehribu.

Kā sinoms, jaunakā laikā sinidu wihru wehribu it semiwischai fahsta elektrizitate, kuras spēhu katrs zeen. lastajis it labi pahšis jibeni. Sčhis neidibinajamais spēhts fahst katru deenu jaunus brijumumus, ar sčha spēhta palihdšibu tagad mums eespehjam pasrahdat darbus, kuras muhju tehwu tehwi eeskatitu par welna darbeem, jo pehz wina domam, zilweka spēhjam tas naw nebut eespehjam. Un tant sinā muhju tehwi tehweem buhtu tairniba, jo zilweks to war panahst til zaur to, ka prot dabas spēhtus isleeto.

Bet neba nu labs ween war pasaulē pahšahwet! Tapat tas ir ar jaunem atwadumeem. Aci blehšchi newahw meera, wiai seko lishd atihstibas „isgudrojumi“.

Rihteri, bibliotekaru — X. Greteri, wina weeteeku — G. Rihteri, par rewidentem — skolotaju B. Brimenbergi un M. Deksni. Beedru mafsā paleef ta pate, 1 rubli par gadu, dšeedatajem 50 kap. — Krogu preefi sčē newar un newar beigtees, arweenu teef ischfoti leeliski kulaku walari ar „dramatistiskem uswedumeem“. Teef ari pa to starpu „trumpes peekautas“; jaw majais dehtinsch, tehnam pee pleza buhdams, mahzās pahst pihka duhšis. Celmjgs.

No Nopafschcem. 6. janwari pee mums noswehrijana jaunezetos amata wihrus, kuri tad usfahsa sawu darbibu. Lai Deems dod labas sekmes, litumus peenahzigi ispidit. — Saimneeki zenschas tikai ar pelnischanos, to sneegu gaididami bij notawejuschi, jo rentes lūngam wajaga samafsat. Meschi teef jirti un saimneekem malla janowed uf sinamām weetam, wofpelneem atkal pee zirschānās darbs. Dafsch saimneezijch gan eedomajees nopirkt sem mahju un tā padarit iphafschumu uf behrnu behrneem, bet nespehji. Naudas truhkums sčē ari ir. Deelakee naudas wihri pee mums atrobas trofšneeki un skolotaji, ari dafchi amatneeki, kas katrs sew ir eepirtuschees pa mahjai. Dafschs widutšchods sčhid sčehlojotees, ka skolotajis materialigā sinā nekefet nekur uf preefchu, bet muhju skolotajeem laimes mahmina laikam tahdas raijes naw nowehleju. — Latrakstu ari wifai maj lafa. — Tas ir brijumums, ka pa til leelu pagastu, kā Nopafsch, naw ne weenas beedribas dibinatās, kur majais X. pagastinsch jaw lepojas ar sawu dšeed. beedribu. C.

No Mangaleeschcem. Muhju pagasta skolotajis Dsolina lūngs usstihgiti puhlejas dšedafschānu wezinabams, ka lai eerihlotu pahshwigu dšedafschānas beedribu un atadinatu muhju jaunefkus un jaunefkas no kaitigeem krogu preekeem. P. K.

No Malupes. Ir wispahrigi parafsta leeta, ka tahdās pagastis, kur naw „Krahj un aifdewulafes“, pagasta eefshwotaji, kuri faturpajuschi pahra simtiau, sweedrdš sčhri pelnidami, sawu padominu mehdi noguldit pilsehtu bankās; bet tā ka fates, laitu taupidams, ta mahumina pehz labprahrt uf pilsehtu negrib brant, tad procentu isghafschānu, kā ari wehrtspapirus usstij sčhriwera kgam. Labi, kamehr labi; bet wairakeem sčoreif zaur pahrelezigu usstijibu ir nogahjis greif: wina wehrtspapiri isfinkeleji, tā ka beidsot noschelojamām personam jaapmeerinas ar solijumu: kad buhshot, tad mafsahot. — Tapat pagahjuschā gadā daudš nedabuja ilgal eesahstius sawus pahstetos un aijnafatos laitraktus, kā tikai, kamehr tee uf parada nahza; mafas fanehweis wifu wainu greefa ir redakzija, to apstelletaji ari tizeja, nesudinami, kur wainigais sčehpjas. Zambch, zeen. taweeschi, neustizati sawa mahumina tahdam personam, kuras nestaiģā patefiga, tikumiga zeta. — Atihstibas sinā mehš, Malupefchi, fahkam pamafitinam eet uf preefchu; kā rahdas, tad drihsā laikā te nodibinasees dšeedataju kofis, jo seenas swehtu sešdeenas wafara jaw noskandinaja dafschas dšeesmas ischeterbalfigi. Zautu nahstotni dšeedatajam un dšeedatajem wehst. Veentulis.

No Wejas un Kolbergas. Nu reij pehz ilga sčihdina starp pagasta waldi un skolotaju X. kgu minetā leeta ischekrtā tā, ka X. kgam jaatstahj Wejas-Kolbergas pagasta skolotaja weeta. X. kga tagadejais stahwolkis loti noschelojams; X. kgs ir Wejas-Kolbergas pagasta skola strahdajis kahdus 20 gabus un pirmos 14 gabus labām sekmeem. Veentulis.

No Nurmuischcem. Jaunajam gadam eesahlotees, war ar aifnibu teift, ka Nurmuischneeki deefgan eewehrojumu jōli isghlithibas sinā uf preefchu ispehrusch, proti — laitraktu lafischānā. War

leetodami sew par labu jaunlaiku atwadumus. Sčhini sinā siniba ar blehšchem stahw pahshwīgā zozenfibā; pirmejā luhko pehbejos pahrtipet, tihlshd tee kahdu jaunu atwadumu sew par labu isleeto.

Lai no blehšchem waretu isfargatees, siniba isgudroja wifadas mahstligas atšlehtas u. t. t. un lai waretu drofchi paglabat sawus naudus krahjumus, jaunakā laikā, tā sinams, isgudroti „uguns un sčgltu drofchi“ naudas sčapi. Kas sew tahdu naudas sčapi eegahdaja, tas demajās waret meerigi gulet, tai jautā pahrelezibā, ka sagli nespehji wina krahjumina nosagt, tadeht ka sčapis til daudšam un dafschadām mahstligi tairnam atšlehtam un bultem nostiprinats, ka pee mantas krahjuma weenigi tam eespehjamis peekluht, kam atšlehta rolā. Tā tas wismafak bija lishd sčhim.

Ja, tas newar buht patefiba! dafsch labs warbuht isšaufsees, bailigi apluhkodams sawu sčapi, kuru lishd sčham paschom brijšcham usstahja tā kaut ko angstaku, un sawā firdi juta pateizibu pret teem wihreem, kas sčahdu eetaif isgudrojusch. Deemschehl ta ir sčaidra patefiba! Tagad naw neweenās dšeks durwis, itin nefas wairs drofchs pret sagteem.

„Ja, bet tā wiai to isdara?“ domaju, katrs sčahrigi-bailigi pee sewis wajās. Lush, blehšchi neh-nuhšchi sew par paligu — elektrizitati! Ar sčha spēhta palihdšibu wineem eespehjamis, wischekafot dšelli toti ishā laikā pehz patifschānās isšaufet, kā to dafchi atgadijumi it gaischi peerahdijusch.

redst, ka Nurmuischneeki ir zentufchees, sew lishdellus sagahdat, lai waretu wispuhgi isghlithotees, ka ir nahfuschis pee atihschānās, ka laitrakti ir ischte isghlithibas wezinataji. Teefas namā, kuresch ishtais laitraktu nohemichānās zentus, agraf tika tikai pawisam kopā ap 16 laitraktu esemplari nohemti, kuru stahis jaw tagad lishd 30 peeadfšis (23 ekpl. „Mahjas Weesa“). Eesahstums ir teizams, bet nu weenumehr tā uf preefcha, Nurmuischneeki, un tad zenu, ka Nurmuischās pagasts wared wifadā isghlithibas sinā netil ween kā aplahrtjeem pagasteem blakam stahwet, bet tos ari pahrtspēs, t. i. atradisees uf sewim peenahziga isghlithibas stahwofka. Edwarts.

No Krona-Preefuleem. Lai katrs zeen. lafshajis nemtu wehrtā, zil pahrigi jaapeetas ar pirts kurinafschānu, to peerabis sčhis atgadijums. 19. novembri p. g. Dauschā mahjā gimene B. aifurufi pirti, bet, kā domajams, naw kreetni litusch oglem isfwehlot, un nelaitā nogahjuschi uf pirti, 3 personas, wihrs, seewa un wina dehts. Kad ziti mahjeneeki labu laiku naw wina no pirts amahšam sagaidijusch, tad saimneeks gahjis lahst. Bet tawu brijumumu! wihsch atradib wifus trihs bet famanas uf grihdas gufam! Saimneeks tuhlu atladib durwis wala un fahzjis tos ar aukstu uhdem apleet, zaur to leelan puhlem dabuja pee dšhroidas tehnu un mahiti, kamehr wina manteneeks aifniga uf muhšchigu busu, pahšods skolas gabds. Wihsch bija saweem wezakeem weenigais seefschin un apneleja Preefuku miniftrijas skolu un bija usstihgits sawā skolas darbā, ko paschi skolotaji leezinaja pee nelaita kapa. Aprindā ahršts G. kgs leezina, ka nelaimē zaur tw anu notikufe. J. P.

Wehl no Krona-Preefuleem. Preefuleechi wehl puhlejas dibinat krahj-kaji, kur tagad pagasta wezakais J. Kampe kgs sawus puhlianus netaupa neweenā meeta, wihsch strahda sawā amatā neapnizis, newis sew ur kahdu labumu mantodams, bet til weenigi pagasta labā. Lai wina eesahsts darbs nesu labus augstus! — Kahdas nedelas atpaka uf dšeksjeta, tā fahktā Buschās lejā, nosagtas dšeksjeta sčedes, kas tur bijuschas gubā sakrautas. Bet otrā deenā atrada pee Preefuku W. mahjas grahwt, sneegā 2 sčedes. Tagad weadniti ar sčhandarnu brauz pa dafschām mahjam, aifneidami protokolā. —le.

No Zpifeem (Nujenes aptahrtne). 14. bez. p. g. Zpifeeschcem bija pagasta wezaka balfschāna, kura minetā deenā ari Zpifu krogi bija tā bahstin peebahsti. To tuhlin wateja manit, ka naw weenprah-tiba pee balfschānās, jo pa wiseem sčhpreem rehseja tichufstam un sčhwā pudeles tuhšchojam. Pat stedele atradās sčhwā pudeles pa filem. Bet pehdigi, sčawdibai par spihiti, eedafsoja to pahchu lishdšhinigo, J. P. auktšhen kgu, kur tad wifsi pretineeki laidās „lapās“. Kads esotajis.

No Lodes pagasta (Lehdurgas dr.) 8. janwara wafarā nodega Lodes Kampa mahjas dšhwojama ehta, lishd ar riju, peedarbu un sčhuhiti. Ehta gan apdrošchinata, bet tomehr saudejumi leeli. Sadegufe lopu bariba un daudš saimneezibas leetas. Eefshwotaji, kā jazit, pusapgehrtuschees isfchrehjuschi. Tagad teem deefgan grehti fahktā laikā, gaidit uf zitu lishdšeeridu. Censaits. J.

b) Baltijas notikumi.

Beedribas Wifsemē, kā „M. W.“ sino, esot pawisam kahdas 713, no kucam 379 pilsehtās un 334 uf laukteem, tā ka it uf 200—250 peeaugschcem isfchahs eefshwotajeem isghot weena beedriba un it uf 1200 peeaugschcem lauku eefshwotajeem weena beedriba.

Zeen. publifai par apmeerinafchānos te japefihme, ka sčho „lshdšekli“ isleetojot, wajaga kreetna leetprateja un ari derigas eetaifes, kur elektrības spēhu war peeteekofchā mehrtā radit. Tā tad sčahdi atgadijumi waretu notift til leelās pilsehtās, kur netil ween derigu „mehtar“ naw truhkums, bet ari atrobas derigas eetaifes, isphofchi tur, kur telpas ar elektrību jaw apgaifmo.

Lai nu buhtu kā buhdams, bet no sčha zeen. lastaji redst, ka blehšchi jaunlaiku atwadumus un isgudrojumus prot drihs sew par labu isleeto. —neeks.

Pahrlabojums pee fonografa.

Fonografu zeen. lastaji, wismafak wafarda pehz, peeteekofchi pahšis, jo par to jaw daudšahrt ligis rakstis. Behrnajā gadā „Mahjas Weesi“ tika usrahditi wif tee pahrlabojumi, kas notikusch 10 gadu laikā. Tagadejais fonografis runā it sčaidri katru zilweka wafodu pakaf; bet weens nelahgums tomehr pahshweja tani apstahli, ka eerunatee wahrdi nahza uf mahšines ne wifai stahi ahrtā, tā ka, ja greibeja panahst, ta wahrdi buhtu peeteekofchi sčhididami, tad wajadseja fonografā labi stipri eerunat.

Tagad nu sčhis nelahgums esot nowehrtis. Kafsas Gagarins Peterburgā isgudrojis tahdu eetaif, ka fonografā pat eefschā sčhitee wahrdi esot plahschā ishā sčhididams. Gagarins pee sawa isgudrojuma nehmis palihgā fotografijas jaunatōs panahkumus. —ts.

Par Wiferu draudfes mahjitaju eewehlees lishdšchinigais Nitaures mahjitajs Rottermundis.

Dubultōs, kā „M. Tghl.“ sino, 9. janwari nomiris mahjas iphafschneeks Meffanders Dahls, kas bijis pahšhams kā kreetns buhromeistars un tā lopu labbaris. Wihsch sawa nama preefchā seemā arweenu atslauzjis sneegu un tur isfahzjis baribu isfahschajeeem putnimeem.

Skofā, kā „B. W.“ sino, esot fahstams grahmatu tirgotaju weikala truhkums. Sčhuhitajis isfala zeribas, ka tahds weikals waretu pahshwet, jo tur esot ari 4 skolas. Tas pats eesuhitajis wehl peemin walodas par kanala rakšchānu starp Deelupi un Skofas juhmal; ja tas peepilditos, tad Skofai buhtot leela nahstote.

Kemere, kā „B. W.“ sino, sčhimi gadā nobomais zelt jaunu Deema namu, bet kahdu Kemereeschcem un aplahrtnei lishd sčhim bijis fahstee.

Lehdurgas draudfes pasta-stajija no 4. janwari sč. g. fahlot atrodās Zintškalnā — чр. Хлденбергъ.

Walmēerā 13. janwari nomira ahrštes inspektora wezakais paligs Hofrahis Gustaws Walterš.

Kofnikes dšedafschānas beedriba, kā „D. L.“ sino, sawds gada swehtōs, 24. februari, israhdichot X. Mlunana lūgu „Deelpils pagasta wezakee.“

No Leelwahrdes kahds eesuhitajis „D. L.“ sčehlojas par tureenes bahzizās noplihšchō torniti, kas tikai kahdu aif pahr jumtu pazehlees un isfala mehsejumos, kaut to pahrlabotu, jo bahzizai, kā dšid, esot kreetns kapitāls.

Sprehšinu Latw. pal. beedriba 6. janw. noturejufe sawu gada kapulji. Beedriba, kā „B. W.“ teef smots, ispehrufe kreetnus sčus ishā laikā. Par preefchneeku eezelts tirgotajis J. Lasmans, par rakšimee — skolotajis B. Meefšts un par kafeeri — gruntneeks J. Strafšs.

Wilandē sčogad 8., 9. un 10. februari ischihšos linu aptrahdafschānas rihku, labības, sčhles un koku sehktu isstahdi. Ministerija dofshot wairaf sčubraha un bronfa medatus un usfchichānās rakstus, kā ari 100 rbl. nauda, to isdalti isfahdijajeem.

Zelgawas Latw. pal. beedriba, kā „B. W.“ sino, noturefshot sčho swehdeem, 20. janw., sawu general-kapulji, kura, starp zitu sčredichot ari par 30. augusta sčwehchānu. Beedribas dahnu komiteja rihšotees uf kahdu teatra israhdi nahlofchā laikā. Notezejuschā gadā palihdšiba tikuje sneegta 12 beedreem; paglabafschānas nauda preefch 3 beedreem.

Zelgawā 6. janwari sčhuhuschees barona Bernera firgi un usfchrehjuschi kahdam weenjuhgu sčhmanim wifru, kas weba 2 dahmas un behrnu. Weenai dahmai tilufschas truhšis jabauftas un behrnam galwa.

Leitnanta Wintera zefojums uf Warif, kā „B. W.“ sino, nesahzees wis no Peterburgas, bet wihsch isghajis no Zelgawā zaur Annas wahreem pa sčofseju.

Jaunzelgawā sčhimis deenās, kā „D. L.“ sino, pee kahdas dšehreenu pahrdatamas peebrauzis 9 gabus wezs sehns, teidams, ka Pepinu krobneeks wina sčuhitais, lai kantori uf rehlena panemot 30 stopus spirta, 96 gradus spirtu. Pahrdewejam leeta isfchuhsees sčahwiga, kadeht sehnam teizis, ka tas nemaf ne-efot Pepinu krobneeka firgs. Sehns sčhuhzees un fahzjis muft; kamehr sebraji tam dšinufsches pakaf, wihsch bijis ar lishkumeem atfchrehjis pee sawa firgta un, eeschdees kamanās, laidis uf preefchu, zil til janda; gorodowojs pehdigi firgu apturejis, tomehr sehnam laimejees ismuft. Bet sehns atkal otrā deenā bijis sčah, prašidams, lai atdotot sčha firgu. Tagad majo knauki apzeetinajuschi. Trefchā deenā eeradufsches firga pateefee iphafschneeki.

Wauskā Adolfs Mlunans sešideen, 26. un swehdeem, 27. janwari sč. g. ischihšos latwifskas teatra israhdes ar jaunafstahdijuschos teatra personalu. Israhdis: „Kas tee tahdi, kas dšeedaja?“, „Muhju pokals“, „Muzeneeks un Muzeneeze“ un „Sčhneiderenees“.

Leepajā kahds restorants kā seemas swehtu dahwanu if Nigas dabujis peesuhritu jaunpeesimuschā wihreeschu kahrtas behrna — lishiti!

Kuldigas pilsehta, kā weetejais „Muz.“ sino, greibot par to gahdat, ka Wentas upe starp Kuldigu un Wentspili tiku padfshinata lūgofchānai.

Kuldigas muifschneezibas bahrinu teefā nahlofchcem 3 gadeem par preefchschedatejem apstiprinati barons Otto Renne un barons Meffanders Heikings.

Grobinas-Aisputes-Kuldigas rajonā par nodofku inspektoru eezelts tit.rahšis Wiktors Lemifschewfkiš.

Wentspils-Aisupes-Kuldigas rajonā par nodofku inspektoru eezelts kol.sekretars Madimūs Jogels.

No Wentspils aprinē. Isghajuschā gadā muhju apgabals tika peemellees dafschadeem nelaimes notikumeem. Junija mehnescha beigās Anglu twaifkōns „Grenholme“ fabrauzja ne tahju no Wentspils tahdu lugi, kas bija lahdeis preefch Nigas. 4 zilweki sawu nahwi atrada uhdens wihšās, ziti gan tapa glahbti, pee kureem atrodās kapeina kundje ar jaweem 3 behrneem. — August mehnescha wādū auka warem bahrgi pl...

gan žilvēkus par upureem nembama. Vēlāk divi ūgi, abi sčonevi, bē žilvēkem tapa eevilliti ošā. — Novembra mehneša beigās kašds vīrs savu ūeru ar ūra stelliņu ūku nošā, bet — baibidamees, ka neašhēlēt, wehl ar mehslu dāšham tai sahnās bij eegruhdīs. Un nešen atkal kašds ūimneeks tapat savu ūeru aif greifšribās nonaitājis. — Dežembra meh. sahkumā divi Šchībdi, netahlu no ūseneeku ūiūa fabrikās, drauzot grahwi eegahšuschees, apafšj rateem kruitšji un tā ūavu nahwi atradušchi. Bet tas, lo „Eib. Žig.“ ūinojuse par Popes mešča ūarga dehu, kurešj meiu nošchahwis, naw teesa. Weita tapa ūitai saškautā, bet ne nahwi. Žerams, ka iūveūetosees. Pavisam bij 14 ūtotes lehruščas, bet ne nahwi. (B.)

Bez-Ūzes iūpašchneeks, tā „R. Tgbl.“ ūino, pagahjuschā gadā ūižis eetaiūit telefonu ūarp Bez-Ūzi un lopu muūiūu Dšellawu. Ūreenes meesūiūsch un ari nedelas turgus pastaūwiūi paplašchinatees.

Blībēnes pagastis, tā „B. W.“ ūino, warot žiteem pagasteem deret par paraugu nabagu un neūpehneeku apgaūdāšchānas ūinā. Te preekšč kašdeem gadeem, uū ūaūenes ūiven uūmudinūjumu nodibinājusēs ūewiūchā nabagu apgaūdataju palihībās beedribā. Beedribai iūradhūtis ūinās ūlāits pagasta ūaimneeku, kuru uūdewums, reisi gadā apbrautā wimu uūraudhībā peekščirtās pagasta dāšas ūaimneeku mahjas. Sawahūiās dahwanas ūamedot mahjāta muūiūā. Ja kašds gribot dabūt palihībību, tad tam jāgreeshotees pee tā nabagu palihībības ūabeedribās lozēka, kurešj ir wina apdšhōtās mahjas pahrūinatājis ūhimi ūinā, kurešj tad eewahūot ūhltāšas ūinās par palihībības ūuhdseja apstāleem. Ūraugeem eūot ari uū to jāleel mehribā, ka nabagi neūafatos aplahri pa mahjam, jeb pee baūnijas, ūuhgdami dahwanas. Kaš reisi pee ūbagošchānas pereris, tas wairs palihībības nedabujot. Dahwanu ūcham kreetnam noluhūam ūapluhūot latru gadu leelā mehribā.

Dobeles krašchānas un aisdoschānas kaūe pagahjuschā gadā, tā „B.“ ūino, apgroūiūe 52,000 rbl. Ūinai tagad eūot 19,000 rbl. eeguldi- jumu, 3500 rbl. dāriūchānu kapitāla un 23,000 rbl. aisdewumu. Beedru ūlāits wairojēes no 100 uū 115.

Uū Žgānu 4. wispaūrigeem dšeedaūchānas ūwehtkeem lihdš ūchim peeteiūušchees 20 wihru ūori ar 277 dšeedatajēem un 15 ūauktī ūori ar 228 dšeedatajēem; tad wehl 6 ragu muūiūas ūori ar 79 puūtejēem un 5 ūihgu muūiūas ūori ar 58 muūiūanteem.

Žgānu laiūraūis „Pōstima“ o, kaš lihdš ūchim iūnahja trihs reisi nedelā, no otrā pušgada sahkot iūnahūot it latru deenu. Ta buhtu Žgāneem pīrmā deenas awiūe, kamehr mums, ūatwe- ūcheem, jāw ūgatu laiku atpakaū iūnahū pat diwās deenas awiūes.

c) No žitām Kreewijas puūem.

Peterburgā, 13. janw. Wakar paglabāja Ser- gija Kioferi ūina Keiūariūo Aughībū knāju Nikolaju Romanu, Leichtenbergas herzogu. Sahekam gaūja patak ūina Keiūariūa ūajestāte Keiūars, Leelnaūi un nelaiūa dehlī. Pehj beigtās liturgijas sahkru pa- zehla ūina Keiūariūa ūajestāte un Leelnaūi, ūehru ūchahweentam noribot, noneūa to apafšchējā baūnizā. Pee sahkru bija nolikti wainagi no Keiūariūas ūa- miūijas lozēteem, no gwardijas jaūimeeku pulka, no 27. dragonu pulka un dāšchādām beedribām.

Peterburgā, 14. janw. Wakar ūarmora pili bija Keiūariūa dšimuna knāsa Konstantina Konstanti- nowiūiūa kriūības. ūuhmās ūahweja: Keiūara ūajestāte, Leelnaūi, Leelnaūi, Leelnaūi, Leelnaūi, Leelnaūi un Miūhails Nikolajewiūiūs un Leelnaūe Aleksandra Georgijewna. Swehjo kriūības žeremoniju iūdarot iūūahwā 31 leelgabala ūchahweenu.

Peterburgā, 15. janw. Šchīhs deenas ūitumu krahjūmā atrodās ūisauūstās nolehnumis par walūis rentējas biūetu 10 janwu ūeriju eimūiju, katra 3 milj. rbl. leela, dehl iūnainās ar walūis rentējas biūetem, kuras 1891. g. tai paūchā leelumā amortiūejamas.

Kreewijas Keiūara un ūara ordenu Kan- zlers juūtjūminisūim dārija ūinānu, ka uū wina wis- padewigato doklādu Kanngs un Keiūars 29. nowembri 1890. g. ūisauūstāki pāwehūeis; pee it gadus no- lemtās 24,550 rublu leelās ūumas penūiju iūmaksat apafšchāweimjeem par ūnās ordenu un 20 gadu ūigu neūma h deūjāmu deenāstu, no ordena kapiti- tāla weentreijēem eemafajumeem wehl 30,000 rbl. par gadu peelikl ūlāht, ūcho ūumu peestaitot pee walūisrentējas departamenta, rehkint no 1. janwara 1891. g.; tomehr penūionareem ūamehūā maūinajotees ūchīs ūumas peestaitiūchāna ari apturama. — Šcho ūisauūstāko atkauju juūtjūminisūis waldoūchām Se- natam ūižis preekščā.

Uū eekūchleetu ministra wispadewigato doklādu Kanngs un Keiūars 1. nowembri 1890. g. ūisauūstāki atwehūeis, Keiūarenes ūarijas Maūtawās pāwehūē preekšč tāhdu ūerūonu beheeneem, kuras pehj teefas ūreeduma uū ūibitriju aishūitātas, no 2000 rbl. leelā kapitāla prozentem, kuru dšimtais godpiūšons Žilips Arūipowitūiūs Kopeitn-Šerebrakowas dahwinajis, uū ūina wāhru dibinat ūipendiju.

Žautajumu par Šchidhu teesibām, eeguhūt ūemes iūpaūchumu, Waldoūchais Senāts, pehj „R. W.“ ūinojuma, iūūreedis ūahdejadi, ka Šchidheem nerwis wūjur 50 wehru atthlumā no reetuma robe-

ūcham teesiba eeguhūt ūemes iūpaūchumu, bet ūitai to pilūeūtu un meestu robeūchās, pee kuru draudūem wini pererāūiiti preekšč 1858. g. 27. oktobra.

Peterburga. Pehj tautas ūoku direktoru ūino- jumeem reūšams, ka dāūchu apgabalu ūemneeki eūne- guūchi ūuhgumūs, lai tautas apgaifmoūchānas mini- ūerijas tautas ūolās pahrwehūru par ūemkopiūas ūkolam. „Now. W.“ ūino, ka ūuhūeji wehlootees, lai ūolās mahjitu ari kateju, atūlehūneeku, gal dneeku un dreimanu amatus.

Peterburga. „Nowosti“ ūino, ka gandrihs wiūi mahjības apgabalu ūuratori Peterburgā ūapluūeju- ūchees, lai peedaliūis pee ūapluūem dehl ūehnu ģim- nāūiju mahjības plāhnu pahrgrōūiūchānas.

Peterburgā, 15. janw. Dšizlela telegrama iū Kalkutas ūino: Pehj tam, kad Leelnaūs Tronamant- neeks ūahoru bija atūahjis, wiūiūch apneūleja ūuri- žaru, ūutru, ūgru, ūwalioru un ūenareūu un nehma dalību pee kašdām medibām, kure wiūiūch noūchahwa tigeri. Wakar Tronamantneeks ūweiks eerasdas kal- kutā un walūalā no wiūeūehniņa un eestahūu repre- ūentanteem ūitā ūanemti; karewsi un eedūiūwotāji Keiū. Aughībū apūweizāja entuūiūiūi.

Peterburga teūniūā beedriba nodomajuse nah- ūofchu rudeni iūriūot masu dšihūchānas ūehūu ma- ūchimu iūūahdi, gribēdama žaur to weizinat muūūu amatneeribu, jo amatneeti, ja wimeem buhs derigas un lehtās dšihūchānas maūhinas darbnizās, warēs dšihūūi faūenūees ar ūabritu iūūrahūajumeem.

Peterburgas weterināru beedribā eekustinās ūautajums, ka weterināreem (lopu aūūteem) wōjadūetu atkaut turet ūawas apteekās un pahrdot uū ūahm ūahles ūaūimūūcheem lopeem.

Peterburgā gaida aibrazam ūnglu aūūūu Dr. ūhenu, kurešj kreetu aūūūus eepūiūūinās ar ūpitiūiūas dšeedināūchāns metodi.

Peterburgā ūcho otrdeem eesahūās otrā Kreewijas lopu aishūahwejchānas beedribu ūeima.

Peterburgā dibinajotees aūiju beedriba ar 1 milj. rbl. leelu kapitālu, kura apgaūdāūot wīūus Kreewijas dšelūūeūus reūorāziju wagonēem.

Sonijs. ūelūinorūā pehj ūwehtwintiga deew- kaūojuma ūw. Nikolaja baūnizā 12. janwari atūahja Sonijas landtagu general-gubernatora ūahūiūhūnē, kurešj uū ūrona pāchapeeneem ūahwot nolāūija ūelofchu Keiūara ūajestātes apūweizāūchānas ruru: Sonu tautas reūūemanti! Nerimūofchā gahdibā par wīūeem Saweem uūizāneem par walūineeem, eūnu par labu atūniū, ūuhs uū tagad sahkofchōs landtagu ūaūaukt, lai dāūchus jaunu ūitumu projektus un naudas ūinā preekšč ūemes ūeramos ūolus waretu apūpreest. ūiūhūi ar to eš, lai lihdūeku eegahūchānu preekšč ūarelas un ūjerebōrgas dšelūūeūu buhūes pābeig- ūchānas ūums pāweeglotu, eūnu pāwehūeis, no walūis pāmatkapitāla atūiūumeem 6 1/2 milj. marūas tā komūnizācijas kapitālu iūdot. ūums nowehledams uūdewumu, kuru ūums eūnu uūūizejis, pāreisi iūpildit, eš noūaku landtagu par atūahūu.

Łodūē augot 4 gadu wejs ūehns, kaš jāw ūamā treūchā gadā ūehlejis weeglas mehribās, bet tagad jāw pats ūehlejoūt ūawas kompoūizācijas. Wejati grib ūawu apdāhwinot dehlenu liūt muūiūā iūghlhot.

Warschawas ūlūmbu dšihgu pehtneeks ūui- wids iūgudrojis ūahles pret biloni, tas eūot koūha potei lihdūigas.

Odesas oūta atkal aishūaluje. 200,000 rbl. leelais wīnneūis pehdeja pre- miju iūloūejumā kēris Odesas krahju turgus uūraugam ūlodnizūim.

Krimā walda pīlnigis pāwāūaris. 6. janwari tur bija 18 gradu ūitā.

No Rigas.

Rigas žetumu ūlūmnizās preekščneeks ūit. raūis Miūhails ūalowewas eegelis par poli- zācijas uūraugu ūilāndē un noūomāndēis uū ūluku iūpildit beeneūa peenahūumūs.

Rigas apgabalteefas prezidents, iūūenais walūispadomneeks Maūimowitūiūs, tā „D. Žiga“ ūino, ūcho otrdeem aishūrauzis uū Peterburgu.

ūriūtawo paligs Maūtawās ūhrrigas 3. eezirni ūol. ūekretārs ūne riks eegelis par ūerbatas aprinā žetuma preekščneeku.

Rigas politeknikas bijušchais ūekretārs ūol. aūejors ūudolfs Berg ūolūs ūcho pīrmdēem no- mitris.

Łodolka atūelūchāna. „R. W.“ dširdejis, ka weetejās poliūizācijas lihdš ūchim praūtā maūūa par paūu peeraktiūchānu u. ž. atūhūta par a tūekāmu, ta- dehl ka tai truhūt ūitumiga pāmata. Par ūcho ūinu gan ūatrs preeūeūes, it ūewiūchē nabaga ūantini.

Kreewu otru deenas awiūi, tā ūeweles awiūei „Koliowan“ ūino, eūot nodomātis ūhe Rigā iūdot, kuream noluhūam jāw laūot nāndu.

Łatweeūchū ūabūības beedriba, tā „D. Ž.“ ūino, dibinajotees ūhe Rigā. Statuti jāw eesneegti apūūirinaūchānām.

Š. W. Waūnera dahūūopības eestahde 1. janwari ūwīneūeūe ūawus 75 gadu pastaūwechānas ūwehtus.

ūri Rigā pehdeja laika, kure ūneega ūit dāudš ūaūniūis, iūleeto ūneega ūaūeūe maūhimi, ūahda leelāšas pilūehtās jāw ūen teel leetota. Šchahda ūneega iūkaufchāna, domājams, iūnahūs lehtati un weentahūeūati, nelā kad ūneegs jāwed werūiem taūhu

aūūpus pilūehtās. Weesumu ūuhūmani par ūcho jauno eeriūojumu nebuhs wīūai pāteizigi, jo žaur to dāūchš labš nolēniūa kreetnu grafi.

Kanala buhwi ūarp Daugawu un Dnepru, tā „Graschb.“ ūino, no ūeūchās lihdš ūiteiūūai ees- ūahūchot dšihū laika.

Deenas pāwehle Rigas pilūehtās poliūizāji. Paūaūheeru ūuhūmani tagad jāapgaūda ar biūetem, ka tekoūchā gadā būiūw braukt. ūūdodu eezirnu pri- ūawu ūungeem, preekšč tāhdu biūetu dabuūchānas wōjadūigās aplezības aūtrā neiūdot, eelam ūuhūmani walodu praūchānos un brauūchānos nolikumu ūino- ūchānas noluhūā naw pahrēadit, tapat ari eelam naw eewahūtas ūinās par wimu uūweūchānos un to, wāj wini uū par ūlaju brauūchānu iūdoteem noliku- meem atteežas. — ūūdodu eezirnu priūawu ūungeem, ūuhūin par to gaūdat, ka wīreja ūneega ūahūra no eelam tur, kure tas eewehrojami bees ūaktahūees, kaš ūewiūchē ūchāwās eelās eewehrotis, teel aishūeūa pro- ūam un ūchīs dārbš iūdaris tāhda ūinā, ka uū eelam preekšč ūamanu žeta wehl paleek peeteefochi dāudš ūneega; beū tam wimeem ari jāluūhojas uū to, ka uū wīūam eelam beedres wēnadi teel peeliūdūinātas, tur, kure wōjadūigās, ūneegs uūweeūis un wispaūriūi lihdšens žekūch, beū pāūlāndam uū rīnūetu puūi, uūturet.

Sahūūības. Nakti uū 11. janwari ūlūnneekā Nr. 7, iū ūoridow, žaur ūastes atmuūehūchānu, mahj- weetas iūpaūchneekam ūeibam Sokolowitūcham iūūagis dahnu ūaūhōks, dšehbes un žitās leetas, ap 240 rbl. wehūribā. — 12. janwari pilūehtās teatra namā žaur loĝa iūūichānu noūagti diwi tepiki, 75 rbl. wehūribā. Dehl ūagtu un ūaguma atrāūchānas no poliūizācijas ūūerti wōjadūigi ūoti.

Peefawināūchāna. Maūtāleelā ūem Nr. 5 dšihwōjochāis ūirgonis ūelūanders ūieba paūinoja poliūizāji, ka pee wina mahjibā bijušchāis jaunais žilweks iū ūalkas preekšč iūmaksas dabujis 421 rbl. un ar „Łandu paūubis.

Łaglu apūeetinaūchāna. ūū ūehju eelā ūem Nr. 7 atrodochā ūugusta ūaūpara ūchūhna nakti uū 12. janwari bija iūūagtas ūirgu ūchiras, 200 rbl. wehūribā. Naktisargš ūwans ūolūis ūagli ap- ūeetinaja.

Łaguma uūeūchāna. Poliūizācijas ūlependās no- dāšas agenti nahja uū domānu, ka ūahda no pahr- dewejam ūerchendorūa maĝafinā, ūalku eelā, ūhimi maĝafinā iūdara ūistematiūu ūahūhibu. Pehj tam aishūdonā ūahwōūchās dšihwōlki iūmeklejoū, tur atrada preekščmeem, kureus wina ūchad un tad bija noūagufe.

Peepescha nahwe. Kremera pirts preekšč- ūabā, ūulūijas eelā ūem Nr. 1, 12. janwari peepeschi nomira kašds nepāūūhūams wīūreets, kurešj tur bija maūgajees. Nahwe žehluūees žaur treeku.

ūaūnahwiba. 46 gadus wezais ūemneeks ūahnis ūināneeks 14. janwari ūriūu eelā ūem Nr. 3 atrodochā namā noĝalināšas, ūawā dšihwōlki pāhūr- dāmees. Paūchānahwības eemeūis wehl naw iūūinās.

ūilūtis behrns. 15. janwari ūiūūapu eelā, nama Nr. 2 ūoridori atrada iūlūktu wīūreeshu ūahū- ūas behrnu, kuru nobewa dšemdeūchānas eestahde. (R. P. P. N.).

Rugneezība.

Rugneezības Beedribas „Łustras“ darbība pagahjuschā gadā dežembra mehneūi.

Pehj direkūijas ūinojuma, kuru tā pāūneehja ūahūritāģ pādomes ūapluūē 3. janwari ūch. g., beedribas ūugi riūhojas ūahūhi:

1) „Łurora“, ūapt. Maūdelbergs, eesahde ūiūshāwēnē ūolus preekšč nowēchānas uū ūalē (ūranūijā); ūrakūmalūa 30 ūel. par ūand. plānkam un 3 1/2 ūel. pa dehlēem.

2) „Łupiter“, ūapt. ūagans, atrodās no 26. no- wembra mehū žetā uū ūt. ūomas ūalu (ū. ūndijā); ūahūat las noūrafkēts no Monte ūhristo uū ūiūgrahwi ar ūrahju ūoteem; ūrakūmalūa 30 ūel. par ūonu.

3) „Łolumbus“, ūapt. ū. ūawers, eebrauzis ūchus dehl 26. dežembri ūandūronā.

4) „Łatawa“, ūapt. ūolinsch, atrodās no 29. dež. ūatārā (ūūrikā), kure tas iūlahde nowēsto ūahūdinu; no ūurenes tas doūees uū Monte ūhristo pehj krahju ūoku ūahūina preekšč nowēchānas uū Ćiropu.

5) „Łustra“, ūapt. ū. ūawers, atronās wehl ūwanūejā.

6) „Łeriberli“, ūapt. ūaūis, atronās ūrandūch- moutā, kure teel iūlahdeis.

Beedribas ūaūes ūahwōlūis uū 1. janwari ūch. g. ūahūhš:

ūiūlūmūs no 1. now. uū 1. dež. ūaūē 602 rbl. 93 ūap. ūenahjis dežembri . . . . . 515 „ 27 „

ūenahūums ūopā 1118 rbl. 20 ūap. ūūdots žitās dežembri pāwiūam . . . . . 864 „ 42 „

Tā tad atūizees ūaūē ūiūrā nāudā uū 1. janw. ūch. g. . . . . 253 rbl. 78 ūap.

Beū tam, tā ūināms, beedribai dāūchādšs noĝuldi- jumdš ir ap 50,000 rbl.

Łaimneezības pādomi.

Łofaluūcho aūtra ūaūiūdūchāna. ūispaūri lihdš ūchim no mahjiteem aūūteem ir eeteiūis un ari tautā iūplatiūi aishūreedumi, ka noūaluūchos žilwekus un žitūs dšihwōneekūs nedriūūt neūt ūitā iūtābā un

tos liūt ūitā wānā, bet ka wīnus wōjaga wispiūims aushās telpās ar ūneegu berūet. ūaunāūā laika nu dāūchi aūūūi iūdārijuūchi ūhimi ūinā nopeetūs iū- mehģinājumūs pee ūiūtoneem un atradušchi, ka peem. ūafaluūchi ūuni, ja wīnus berūeja wispiūims ar ūneegu aushās telpās, noūprahģa, kamehr tee ūuni, kureus ūuhūit eelā 20—30 gradu ūitā uūdeni pehj ūeom., pīlnigi atūūiūwōjās un iūweūetōjās. ūupat atkal kašds ūelģijas aūūūs Dr. Georgs ūiūūo iūlāibis beesu grahmatu, kureā, atūalūidamees uū ūogateem iūmehģinājumeem pee ūiūtoneem, nahū pee tāhda pat ūreeduma, ka derigati ir, noūaluūcho liūt ūuhūit ūitā, ūitai ne ūarūā uūdeni. ūūneħmums ūhimi leetā ja- eewehrojot ūitai tāhādšs gabijumdš, ja ūitai dāūchi meefas lozēki pīlnigi ūiūhi ūafaluūchi, bet žilweks pāis wehl pīlnigi pee ūaūehģas.

Ła logus war iūūargat no aishūchānas.

ūr ūoti nepāūūtami, ja ūemā aishūūt loģi; it ūewiūchē ūcho nelahģumu ūaūhūt ūirgotājis, kure loģšs apūūiūchānai eelaluūchi dāūchādās ūrezi. Šcho nelahģumu nu war nowehūūt ūchahdejadi: ūagatāwō ūchūdrumu, ūaūahūwōūhu no 3 dāūam ūpirta un 1 dāūas ĝliģerina, war ari wehl kašds pīleenus dšin- tāra eelas (ūerūūeinōl) peepilinat ūlāht. ūiūlihdš ūchis maūūjums paleek uūdēns-ūlāidres, tad kaūhu ūupatiņu jeb ūchwami mehūze ūchūdrumā un ar to apūlāpina loģu ruūies eekūūuūi. ūaur ūcho lihdūekli ruūis wairs neaishūals un ari neapūwiūhibis.

Ła ūabūalus un ūurpes war pādārit, ka uūdeni nelaiūch žauri.

Šcham noluhūam ir dāūchadi lihdūekli eeteiūti, tomehū, žil pāis ūcho rindinu rakūitājis pahrūeizānees, tā it ūewiūchē derigs ūcham noluhūam eeteizams ūetofchāis, kaš wīūajūnāūā laika atrājis un dāudūahūt iūmehģinātis un ūurūch teel tā pagatāwōis: ūoūehūt apteekā jeb apteeku preekūu pahrdotāwā „benzīnu“ un kaūhu dāku „parafīna“. Pehdejo ūagūreekch maūšs gabaliņūs un eeleel pūdelē, kureā benzīns atrodās. ūarafīnu eeleel pūdelē ūit dāudš, lihdš kamehr tas benzīnā wairs neūluhūū. ūr ūcho ūchūdrumu tagad ar kaūhu miūūūtu pīnūeli ees- ūmehūe apāwā wīrūahdu, kamehr tāni ūchūdrums wairs nemāū ne-ēeūhģas; eesūūchānās noteel iūūti aūtri, jo benzīns aūtri iūgaraino un ūarafīns paleek atpakaū aūhas žaurumindš. ūā tad apāwū war ar weenu paūchu reisi peeteefochi eesmehūet. ūt ūewiūchā wehūribā ūmehūejot jāleel uū ūchūwem un eedobumu ūarp ūoti un wīrūahdu, kuras weetas wōjaga wairat reijes jo kreetni eesmehūet. ūa ūabūalus jeb ūurpes iūleeto preekšč ūarafa žeta, jeb ja pa deenu jābreem pa ūlāpām weetam, tad ir ūoti eeteizams, ka ari ūoles ar ūcho ūchūdrumu eesmehūe, žaur to tāšš top miūūūatās, no pīrmā gala iūūti ĝlumas, bet to teeku atkal maūal dšlūt un nemāū mitrumu nelaiūch žauri. ūomehr preekšč pilūehtēeem naw eeteizams, ari ūoles eesmehūet, tadēhl ka tāšš top par dāudš ĝlumas, tā ka lehti war kriūi. Peeteel, ja ūotu ūchū- was un wīrūahdu kreetni eesmehūe, lai žaur to aish- ūametu, ka uūdēns un mitrumš žauri neūpeehģas. ūiūlihdš benzīns iūgarainojis, kaš ūmehūe wairs ne- paleek nelahģda ūmala pāhri, aūda uūūuras miūūūa un dšihū ween atkal ūabūalus war ūpochūs nomifet un tee nelaiūch uūdeni žauri. ūr ūcho ūarafīna ūaūe- jumu war eesmehūet pat wīūsmalūatšs ūpīhōchģas aūdas dahmu ūurpes, tadēhl ka ūmehūe ūpīhōdumam gandriūū iitiū neko nelaiūē, wōjaga ūit, kaš benzīns iūgarainojis, aūdu ar kaūhu miūūūu ūupātu jeb wates piūiņu noberūet, un aūda ūpīhōdēs tāpat ka pa wezām. ūeen. laūitājēem te wehl it ūewiūchē jāpeemini, ka benzīns aūtri aishūdegas uguns ūuwumā, žaur to war nemānot leela nelaiūe iūūeetes, tadēhl ir eeteizams, ūmehūchānu neiūdarit wīs pee uguns ĝaūūmas, bet deenas laika. ūomehr neiūt ween ūabūalus, beū ari žiti aūdu, kuru grib miūūūu uūturet, war ar ūara- ūina iūkaūejumu eesmehūet. ūad apāwš ūgatu laiku walūatš, tad eeteizams, ka eesmehūejumu at- ūahūro, ka lai aūda neūahūtu uūdeni žauri laist. ūe- wehrojot to, ka ūarafīns un benzīns ir deejam lehti, tad ūchahda ūahūaku ūmehūe nemāūfās dāūūji un tā pret žitām ūmehūem jāw tāni ūinā ween pāūraka, ka aūda paleek weennehūe ūiūra, ta neūmehūe neū rotās, neū ūeūes un ari nemāū neofch; ari aūda ar laiku nepaleek žeta un tranūla, tadēhl ūit war eeteiū, ūcho lihdū

